

der er Turister, og saa fraflytte Øen de andre Maaneder af Aaret. Jeg mener, at en yderligere Udvikling af dette Forhold absolut maa skade os, saa ogsaa denne Omstændighed bør være en medvirkende Aarsag til, at Regeringen interesserer sig for denne Kommunes Anliggender.

Jeg maa maaske til den højtærede Indenrigsminister bemærke, at det formentlig ogsaa maa være ham magtpaaliggende, at ikke en enkelt af Landets Købstæder befinder sig i en saa vanskelig økonomisk Stilling, uden at den paa nogen Maade er i Stand til selv at raade Bod derpaa. Denne Tilstand er ingenlunde nogen Følge af en kommunal Misère; der har ikke været foretaget kommunale Eksperimenter, Kommunen har overhovedet ikke haft Midler dertil. Indtil i Foraaet dannede Venstre og Højre absolut Flertal i Kommunalbestyrelsen, ligesom ogsaa Borgmesteren var en Venstremand —, den forrige Borgmester var for øvrigt Højremand. Kommunens Tilstand er altsaa ikke Følgen af en fejlslagen social Politik. Forholdet var tværtimod ved sidste Valg dette, at medens man alle andre Steder kappedes om, hvilket Parti der kunde blive det førende, samle flest Stemmer og faa flest Mandater, kunde man i Allinge-Sandvig Kommune spore, at de forskellige Partier blot tragede efter at komme i Mindretal, blive fritaget for Ansvar. Det lykkedes imidlertid ikke Socialdemokraterne ved denne Lejlighed at komme i Mindretal, det viste sig, at vi var de fleste, og vi fik ogsaa de fleste Mandater, men Højre og Venstre tilsammen er endnu i denne Kommunalbestyrelse lige saa mange som Socialdemokraterne.

Jeg skal derefter vende tilbage til Stenindustrien og med et Par Ord omtale dens vanskelige Stilling. Som bekendt er hele Nord-Bornholm opfyldt af svære Klippepartier, og særlig der findes forskellige Stenværker. Klippematerialet er udmærket, det bedste i Norden. Det er ikke ensartet i Farve, saaledes at man kan skaffe til Veje alt, hvad der overhovedet kan forlanges i Granit. En ret talrig Arbejdstand er beskæftiget i Stenbrudene. Ifølge Industritællingen af 12. Juli 1906 var der i 17 Værker paa Bornholm beskæftiget 723 Arbejdere — den overvejende Del af Stenindustriens Arbejdere her i Landet findes paa Bornholm. For hele Danmark udgjorde Værdien af Produktionen af Granitarbejde i 1905 rigelig $1\frac{1}{4}$ Mill. Kr., men ser man efter i Statistikken over Samhandelen med Udlandet, viser det

sig, at Indførselen af Granit i Aarene 1910 og 11 androg et lige saa stort Beløb som Produktionen her i Landet. Dette er efter min Opfattelse ganske urimeligt, thi Stenindustrien maa jo siges at være den Industri, der ligger naturligst for os; her har vi Raamaterialet, og vi har en udmærket Haandværkerstand til at udføre alt Arbejde i Sten. De danske Stenhuggere staar fuldt ud paa Højde med Udlandets, hvad de ogsaa gentagne Gange har haft Lejlighed til at vise. For Allinge-Sandvigs Vedkommende vilde det være til meget stor Gavn, om Stenindustrien fik noget større Støtte af Staten, Kommunerne og de store Bygherrer og særlig af vore Arkitekter, end den hidtil har kunnet paaregne. Det vil ogsaa være naturligt, at vi lader det Stenarbejde, der skal udføres her i Landet, udføres af vore egne Arbejdere, der jo hidtil har vist, at de har haft rigelig Tid til at beskæftige sig dermed. Hvis vi selv havde udført Granitarbejde for de $1\frac{1}{4}$ Mill. Kr., for hvilke der nu aarlig indføres, vilde alle disse Penge have været tjente, thi intet andet Arbejde var blevet forsømt. Jeg ønsker ikke, at vi skal omgærde Landet med Toldmure eller med andre Mure for at hindre Samkvæmet med andre Lande. Vi skal ikke lukke Initiativet ude, men paa et Omraade som Stenindustriens er det indlysende, at intet vilde forsømmes og intet tabes, hvis vi efterlevede den Regel, at kan vi faa et Arbejde udført lige saa godt og lige saa billigt indenfor Landets Grænser som udenfor, lader vi det udføre herhjemme.

Staten, Kommunerne, de private Bygherrer og navnlig vore Arkitekter, der i de fleste Tilfælde optræder paa disses Vegne, har vist en utrolig LigeGYldighed overfor Stenindustrien. Jeg skal give Dem nogle Eksempler herpaa. Da Østre Elektricitetsværk for 3—4 Aar siden skulde udvides, blev det af Arkitekten i Licitationsbetingelserne krævet, at Granitarbejdet, der androg betydelige Beløb, skulde være dansk Arbejde; men for at spare siger og skriver 60 Kr. blev Arbejdet overdraget til et udenlandsk Firma. Materialet blev altsaa hentet fra Udlandet for at spare 60 Kr.! Da Rigshospitalet blev bygget, anvendtes der meget bornholmsk Granit; men ikke til alle Rigshospitalets Bygninger er der benyttet dansk Granit, ved dem, der er bygget sidst, har man anvendt en hel Del udenlandsk Arbejde. For Tiden bygger Staten jo et Sindssygehospital ved Nykøbing paa Sjælland; alt Granit-